

The Halachik Status of the Kotel Plaza
Reuven Berman

- (1) רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יא הלכה א
כל מקום שיש בו עשרה מישראל צריך להכין לו בית שיכנסו בו לתפלה בכל עת תפלה ומקום זה נקרא בה"כ = בית הכנסת, וכופין בני העיר זה את זה לבנות להם בה"כ ולקנות להם ספר תורה נביאים וכתובים.
- (2) מרדכי מסכת שבת פרק יציאות השבת [רמז רכח]
דמקדש מעט שלנו יש לנהוג בו קדושה קצת מעין קדושת היכל
- (3) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כח עמוד א
תנו רבנן: בתי כנסיות אין נוהגין בהן קלות ראש: אין אוכלין בהן, ואין שותין בהן, ואין ניאותין בהם, ואין מטיילין בהם
- (4) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כח עמוד ב
אמר רבי אסי: בתי כנסיות שבבבל על תנאי הן עשוין, ואף על פי כן אין נוהגין בהן קלות ראש. ומאי ניהו - חשבונות.
- (5) שולחן ערוך אורח חיים הלכות תפלה סימן צ סעיף ה
לא יתפלל במקום פרוץ, כמו בשדה, מפני שכשהוא במקום צניעות חלה עליו אימת מלך ולבו נשבר.
- (6) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כה עמוד ב
/משנה/. בני העיר שמכרו רחובה של עיר - לוקחין בדמיו בית הכנסת, בית הכנסת - לוקחין תיבה, תיבה - לוקחין מטפחות, מטפחות - יקחו ספרים, ספרים - לוקחין תורה.
- (7) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כו עמוד א
גמרא. בני העיר שמכרו רחובה של עיר. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: זו דברי רבי מנחם בר יוסי סתומתאה, אבל חכמים אומרים: הרחוב אין בו משום קדושה. ורבי מנחם בר יוסי מאי טעמיה? - הואיל והעם מתפללין בו בתעניות ובמעמדות. - ורבנן: ההוא אקראי בעלמא.
- (8) חידושי הריטב"א מסכת מגילה דף כו עמוד א
אבל חכמים אומרים הרחוב אין בו משום קדושה. יש לפרש אין בו לענין מכירתו ועלוי דמיו משום קדושה, אבל הוא עצמו קדושה יש [בו] אפ"ל לרבנן בעודו מזומן לכך, שלא להשתין בו, ולא דמי להא דאמרינן לקמן (כ"ז ב') מותר לאדם להשתין מים בתוך ד' אמות של תפלה, דשאני רחבה שהוא מזומן ומעותד לתפלה לפעמים אלא שהוא לזמן רחוק ולא קבע, הלכך אסור לנהוג בו בזיון בעודו עומד לענינו
- (9) רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יא הלכה כא
רחובה של עיר אף על פי שהעם מתפללין בו בתעניות ובמעמדות מפני שהקיבוץ רב ואין בתי כנסיות מכילין אותן אין בו קדושה מפני שהוא עראי ולא נקבע לתפלה, וכן בתים וחצרות שהעם מתקבצין בהם לתפלה אין בהם קדושה מפני שלא קבעו אותם לתפלה בלבד אלא עראי מתפללים בהן כאדם שמתפלל בתוך ביתו.
- (10) שולחן ערוך אורח חיים הלכות בית הכנסת סימן קנד סעיף א
רחבה של עיר, אף על פי שמתפללין בה בתעניות, אין בה משום קדושה מפני שהוא עראי; וכן בתים וחצרות שמתקבצים בהם להתפלל באקראי (פי' דרך מקרה והזדמן לא דרך קביעות), אין בהם שום קדושה.

The Halachik Status of the Kotel Plaza
Reuven Berman

(11) רש"י מסכת מגילה דף כח עמוד א
אין אוכלין בהן כו' - ולא גרסינן ואין אוכלין בהן דכולהו פירושא דקלות ראש הן, לשון קלות שמקילין אותה.

(12) משנה ברורה סימן קנה ס"ק יא
ומצוה להנהיג עצמו במדה טובה והנהגה טובה לשמור בריאותו כדי שיהיה בריא וחזק לעבודת הבורא יתעלה

(13) רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יא הלכה ו
בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהן קלות ראש כגון שחוק והיתול ושיחה בטלה, ואין אוכלין בהן ואין שותין בהן ואין ניאותין בהן ואין מטיילין בהן ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, וחכמים ותלמידיהם מותרין לאכול ולשתות בהן מדוחק.

(14) משנה ברורה סימן קנד ס"ק ג
אבל גן ופרדס ואיצטבא שסביבה אף על פי שפתוח לביהכ"נ אין בה קדושה ואם היה פתוח נגד ההיכל יש להחמיר שלא לנהוג שם קלות ראש ואף על פי שהמקום חול הואיל והוא מכוון כנגד הקודש איכא זילותא

(15) שמות רבה פרשת שמות פרשה ב סימן ב
א"ר אחא לעולם אין השכינה זזה מכותל מערבי שנאמר (שיר השירים ב) הנה זה עומד אחר כתלנו, וכתוב (תהלים יא) עיניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם, א"ר ינאי אף על פי ששכינתו בשמים עיניו יחזו עפעפיו יבחנו בני אדם

(16) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כט עמוד א
אין עושין אותו קפנדריא. מאי קפנדריא? אמר רבא: קפנדריא כשמה. - מאי כשמה? - כמאן דאמר: אדמקיפנא אדרי איעול בהא. אמר רבי אבהו: אם היה שביל מעיקרא - מותר. אמר רב נחמן בר יצחק: הנכנס על מנת שלא לעשות קפנדריא - מותר לעשותו קפנדריא.

(17) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף כז עמוד ב
שאלו תלמידיו את רבי אלעזר בן שמוע: במה הארכת ימים? אמר להם: מימי לא עשיתי קפנדריא לבית הכנסת

(18) בראשית פרק יג
(י) וַיִּקְרָא אֶמְרֵ אֱלֹהֵי אַבְרָם אֶחָרִי הַפְּרִדְלוּט מֵעֵמֹם שָׂא גַא עֵינָיו וַרְאָה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־ אֵתָה שָׁם צַפְנָה וַנִּגְבְּהָ וַקְדָּמָה וַיִּמָּה:
(ט) כִּי אֵת־כְּלֵי־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אֵתָה רָאָה לֶךְ אֶתְנַנְנָה וְלִזְרַעַךְ עַד־עוֹלָם:
(ז) וְשִׁמְתִי אֶת־זִרְעֶךָ כְּעֶפְרַיִם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִישׁ לְמִנּוֹת אֶת־עֶפְרַיִם הָאָרֶץ גַּם־זִרְעֶךָ יִמָּנָה:
(ז) קוֹם הִתְהַלֵּךְ בְּאָרֶץ לְאֶרְכָּה וְלִרְחֲבָה כִּי לֶךְ אֶתְנַנְנָה:

(19) כלי יקר בראשית פרק יג
וכל המסתכל במקום הקדוש שהוא מיד נתלבש רוח טהרה וקדושה ומלך עליון ביופיו יתברך תחזינה עיניו ובראייה לחוד סגי לאדם לקנות השלימות שהוא במקום אשר קרא לו אברהם (בראשית כב יד) ה' יראה, וקרי בה יראה היו"ד בחירי"ק ויראה היו"ד בציר"י, כי כדרך שבא לראות כך בא ליראות, כי מיד בבואו שמה כשם שהשכינה רואה אותו כך הוא רואה פני השכינה ומיד נעשה מושפע ומואצל ודבק בזיו שכינתו יתברך מעין עולם הבא כי גם שם הצדיקים יושבים ונהנים מזיו שכינתו יתברך. ולא בכל מקום בארץ האדם זוכה לשלימות זה כי אם במקום הנקרא ה' יראה והוא הר המוריה ובית אל